

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Sacra Veterum Temporum Uti Et Evangelica, Ac
Apostolica Historia**

Steinhart, Franz

Ingolstadii, 1734

VD18 90104692

Cap. VIII. annum hunc & diem Redemptoris obitu decorandos, auctoritate maxima, validisque rationibus concluditur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62332](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62332)

Hebræi suum phase ita anticiparint, non apparet verosimile, imò oppositum liquidò colligitur è geminis paschatis Judaicis aliàs relatis ex Josepho, in illis siquidem luna XIV. paschalis occurrit multò post ingressum solis in arietem.

Dicta hæcenus affatim, ni fallor, ostendunt, nil obstare vernale æquinoctium. quin anno Æ. V. vigesimo nono die Martii decima octava mortuus dici queat servator, aut Judæorum pascha tunc celebratum. Capite autem sequenti ea magis firmabuntur, ostendendo obitum Domini in eum reverà annum incurrisse neutiquam die 25. Martii, ne contra PP. opinionem & receptum populi Judaici morem dicere oporteat, hebræorum pascha actum esse eo anno non lunà XIV, sed XXII. contra expressam veteris Instrumenti legem, sed ejusdem mensis die decimo octavo. Sit itaque

CAPUT VIII.

Ostenditur tum auctoritate, tum ratione, Redemptoris nostri mortem incidisse in annum Æ. V. 29, quo Romæ Coss. erant duo Gemini Fusius & Rubellius, & juxta meam conditi mundi Chronotaxin censebatur annus 4029, dies verò Martii decimus octavus, periodi Julianæ 4743.

Julianus verò annus 74.

Incipio ab auctoritate maxima, quæ pro isto Æ. V. anno 29. consulatu Geminorum insigni militat. Tertullianus libro adversus Judæos ita scribit *Tiberii decimo quinto anno imperii passus est Christus annos habens 33.* (sic enim legit D. Hieronymus in c. 9. Danielis, & non 30. ut habetur in Tertulliani operibus impressis) *qua passio perfecta est sub Tiberio Casare Coss. Rubellio Gemino, & Fusio Gemino, mense Martio temporibus pasche die 8. Cal. Aprilis die 1. Azymorum.* Ubi notandum, *ty die prima Azymorum* probabiliùs tantùm intelligendum esse de advenis Jerosolymas ad pascha confluentibus. Hi siquidem agnum pridie seu feria V. jam comederant, uti & ipse Dominus è Galilæa oriundus. Urbis enim sacræ indigenæ, scribæ præsertim, Pharisei & pontifices sub vesperum fer. VI. qua

qua in ara crucis immolatus est verus agnus claro, ut mihi videtur, Joannis testimonio *Phase* egerunt, adeoque illorum respectu dies Azyzorum prima in Sabbatum incurrit. Vid. Joannes Harduinus de supremo Christi paschate. Ubi docet Galilæos Jerosolymis solitos fuisse distincto die agere pascha, quam id celebrarent Judæi, diem autem primum Azyzorum Galilæis in urbe sacra non fuisse festum, uti erat dies 1. Azyzorum ipsis Judæis solennis. Clemens Alexandrinus l. 1. Stromatum ita loquitur: *decimo quinto ergo anno Tiberii & decimo quinto Augusti sic implentur triginta anni usque ad tempus quo passus est.* Annus porro XV. Tiberii, à posteriore nempe Epochâ Imperii illius numeratus, erat notatus Geminorum Coss. igitur & Clemens Alex. Passionem Dominicam his Coss. signat, in eo tamen iste Author errasse censendus est, quod unum duntaxat prædicationis annum Domino tribuerit annos vitæ Christi ad solos triginta adstringens.

Julius Africanus Clementi Alexandrino contemporaneus in Commentar. D. Hieronymi ad caput 9. Danielis. *Anno decimo quinto Tiberii Caesaris, quando passus est Christus.* qui ut modò dictum, erat annus consulatu duorum Geminorum notatus. Annos autem Tiberianos à morte Augusti auspiciatum esse claret, alias contra D. Lucæ assertum auctor hic dicendus esset sensisse eodem anno mortuum Christum, quo fuerat baptizatus.

Anonymus, de quo alias, apud Henricum Canisium Tom. 2. antiq. lect. sub Alexandro Severo florens sic scripsit: *A generatione Christi usque ad passionem ejus anni triginta, & à passione ejus usque in hunc annum, qui XIII. Alexandri anni ducenti sex.* Annus autem decimus tertius Alexandri est Æ. V. annus 234, ablati hinc 205. restat annus Æ. V. 29. Passioni Dominicæ ab Anonymo attributus.

Lactantius Firmianus Crispi filii M. Constantini instructor l. IV. de vera sapientia sic loquitur: *Herodes fuit sub Imperio Tiberii Caesaris, cujus anno decimo quinto, id est, duobus Geminis Coss. ante diem 7. calend. April. Judæi Christum cruci affixerunt.*

Antiquissimus Catalogus tempore Liberii Papæ conscriptus, in proëmio hæc notat: *Imperante Tiberio Casare passus est Dominus noster JEsu Christus duobus Geminis Coss. 8. Calend. April.*

D. Augustinus l. XVIII. de civit. Dei c. 54. hoc modo fatetur:

mortuus est ergo Christus duobus geminis Coss. 8. Calend. April. resurrexit tertia die, sicut Apostoli suis etiam sensibus probaverunt.

Severus Sulpitius D. Martini Turonensis discipulus, qui historiam suam ab origine rerum usque ad consulatum Stiliconis, seu Æ. V. annum 400. protraxit l. II. asserit, *Dominum Crucifixum esse Fusio gemino & Rubellio gemino.*

Victorius Aquitanus Canonem suum paschalem hisce verbis auspiciatur: *Crucifixio Christi duobus geminis Rufino & Rubellio. Cui consentit Prosper itidem Aquitanus.*

Fasti sub nomine Idatii à Sirmondo & Labbeo editi ista posteritati consignarunt: *Ruso & Rubellione his Coss. passus est Christus die decimo Cal. April. & resurrexit octavo Calend. eadem.* Idatius porro Gallicie Episcopus chronicon texuit usque ad annum Christi 467.

Antiqui consulum catalogi apud Cuspinianum in commentario habent: *passum esse Dominum Jesum Christum Coss. duobus geminis.*

In auctario Chronici S. Prosperi dicitur: *usitatio traditio habet Dominum nostrum decimo quinto anno Tiberii Caesaris duobus geminis Coss. crucifixum.* Huic quidem traditioni ipse non subscribit ob decimum quintum Imperii Tiberii annum, quo D. Lucas Dominum Baptizatum perhibet, videlicet in eo deceptus, quod non distinxerit duplicem annorum Tiberii Epocham, quod & alios amovit ab opinione inter patres & vetustos Scriptores receptissima, quemadmodum etiam D. Prosper testatur.

Apud S. Irenæum Henschenio teste Tom. I. Apr. l. 2. c. 28. hæc extant: *Passus Christus sub Pontio Pilato anno decimo quinto Imperii Tiberii Caesaris sub consulatu Rufi, & Rubellionis.*

Georgius Cedrenus historicus græcus, *exactius, ait, tempus salutaris istius supplicii à Romanis est notatum evenisse nimirum Geminis Coss.*

Hæc & plura alia vetustissimorum Scriptorum & plurium Patrum testimonia in Pagio, Schelstrate, Henschenio, Gravefonio fusè deducta maximam utique auctoritatem, & momentum conciliat opinioni docenti Æ. V. anno 29. sub consulatu Geminorum passum & mortuum esse Dominum. Certè nulla alia adducere pro se potest non dicam tot testium omni exceptione majorum numerum, sed nec denam fortè hujus numeri partem, si præterea in censum veniant suffragia plurima, & ipsa deductivè saltem pro dicto anno militancia, quæ asserunt

serunt mense Martio in cruce Dominum JESUM expirasse. Etenim anni Æ. V. 30. & 33. qui apti forent, ut Christi morte decorarentur, utpote characteribus binis sextæ feriæ & lunæ plenæ in eandem diem confluentium insigniti non Martium sed Aprilem signant, contra torrentem scriptorum unanimi calculo pro Martio stantium. Si ergo reliqua quoque cap. IV. istius sect. allata nil obstarent prædictis annis 30. & 33. Æ. V. hæc tanta autoritas plurimum ipsis obesset. En iterum quanta ea sit.

Hippolytus Portuensis Episcopus inclytus sub Alexandro Christi Martyr, sic in canone paschali marmoreæ basi inciso, & in Bibliotheca vaticana una cum vetustissima Divi statua asservato. *Passio Domini 8. Calend. April. fer. VI.*

D. Anselmus l. III. de imagine mundi c. 17. qui, inquit, *Evangelium diligenter legerit, Dominum non octavo, sed decimo Cal. April. passum videbit.*

Vetustius occidentalis Ecclesiæ Martyrologium D. Hieronymo attributum à Cassiodoro, Beda, Walfrido Notkero & aliis, à D. Gregorio descriptum, ab Adone laudatum, & nuper asserto Emmanuelis Schelstrate in lucem editum, ita sentit: *Octavo Cal. April. in Hierosolym Dominus JESUS Christus crucifixus est.*

Martyrologium aliud sub finem octavi Christiæ sæculi caractere Anglico exaratum apud Henschenium die 25. Martii ita annunciat: *8. Cal. April. Hierosolymis Dominus crucifixus est.*

Venerabilis Beda l. de ratione tempor. c. 25. sic fatur: quod 8. *Calend. April. crucifix. 6. Cal. April. resurrexerit, multorum latè Doctorem constat sententia vulgatum.*

Codex M. S. apud Cardinalem Casanate Beneventi caractere Longobardico anno Christi 812. conscriptus præfixum gerit calendarium, in quo legitur: *8. Cal. April. Dominus crucifixus est, & conceptus.*

M. S. Martyrologium Reginae Sueciæ circa medium sæculi noni compilatum idem his verbis testatur: *8. Cal. April. Hierosolyma Dominus crucifixus est.*

Antiquum octingentorum annorum calendarium codici Palatino 485. præpositum ita refert. *8. Cal. Dominicus crucifixus est.*

Anastasius Bibliothecar. in Histor. *Passus est, inquit, in Jerusalem pro nobis salutarem Passionem 8. calendas Apriles.*

Otin-

Octingentorum annorum Codici Vaticano, qui continet Sacramentarium Gregorij M. præfigitur breve Martyrologium, ubi ad diem 8. Cal. April. inseritur: *Annuunciatio, Conceptio & Passio Domini.*

Calendarium Attrebatense anno octingentes. vigesimo sexto conscriptum, & à Luca Acherio t. X. spicileg. editum sic ponit: 8. Cal. April. *Conceptio Christi, & Passio Domini.*

Denique viginti Martyrologia M. SS. quæ suis ipse oculis usurpavit Henschenius in variis Europæ Archivis asservata, veritatem istam de passio in Martio Redemptore confirmant, planèque elidunt Tostati, Ricciolii, Grandamici & aliorum Recentiorum sententiam Christum Aprili mense passum asserere, & initio quidem non sinè censura ausam, utpote contrariam tantorum ac tam vetustorum scriptorum multitudini, ac communi fidelium persuasione.

Ratione verò annus Æ. V. vigesimus nonus Æ. M. 4029. vivificæ Redemptoris morti dicendus ita stabilitur. 10. Annus ille pro se characteres habet feriæ VI, & Plenilunii tam medij, quàm veri in eandem diem, videlicet Martij decimam octavam citra omne dubium confluentes, neque isti anno & mensis diei quidpiam obstat, quo minus in illis generis humani Reparator mortuus dici queat: non anni Imperij Tiberij Cæsaris à D. Luca, cum Dux populi baptizaretur, notati, non mirabilis solis defectio, attonito orbe visa in crucem suffixo Domino, non æquinoctium seu luna XIV. primo mensi, quod paschalis evadat, congruere iussa, nec quidquam aliud, quod solidè contra opinionem istam objici queat, contra verò annis reliquis Æ. V. ubi duplicis characteris antè dicti confluentibus cernitur, multa repugnant in superioribus adducta: igitur annus Epochæ communis christi dum vigesimus nonus, Æ. M. 4029. & nullus alius obitu Regis gloriæ immortalis erit decorandus.

20. Vaticinium de LXX. hebdomadis abbreviatis Danieli factum juxta melioris notæ Chronologos & ostensa cap. VI. sect. primæ exordium seu exitum sermonis ut iterum readificetur Jerusalem sumpsit ab anno VII. Artaxerxis. Annum alterum Cyri Regni Chaldaici eadem sectione cap. V. ostendi esse Æ. M. 3466. & ante Æ. V. 535. Canon Mathematicus à Ptolemæo compilatus de annis Imperij Regum Persarum Cyro in Babylonia etiam regnanti tribuit annos octo, totidem Cambyli, Dario Histaspidae triginta sex, Xerxi viginti,

ti, qui in unum conflati, summam exhibent annorum septuaginta duorum, si istam unitate imminutam anno Æ. M. 3465, quia Cyrus tunc numerabat annum alterum regni sui Chaldaici, adjunxeris, in primordia regiminis Artaxerxis Longimani incurres, seu in annum Æ. M. 3536. Ergo annus septimus Artaxerxis, quo contigit, *exitus sermonis, ut iterum adificetur Jerusalem* fuit Æ. M. annus 3542. Dicit autem S. Scriptura Daniel. IX. 25. *Ab exitu sermonis, ut iterum adificetur Jerusalem usque ad Christum Ducem hebdomades septem, & hebdomades sexaginta duaerunt*, seu usque ad Baptismum Christi, sub quo coelitus populi Dux declaratus est, Spiritu divino in forma columbæ supra ipsum delapso, & voce Patris audita: *hic est filius meus dilectus, in quo mihi complacui*. Matth. III. 17. unversim fluent hebdomadæ sexaginta novem, cyclo annorum 483. inclusæ. his proin anno labenti septimo Artaxerxis seu Æ. M. 3542. junctis, obtinetur annus Baptismatis Domini 4025. seu post Æ. V. vigesimus quintus. Subnectit sacer textus. *Confirmabit autem pactum multis hebdomada una, & in dimidio hebdomadis deficiet hostia*, in morte scilicet Christi Ducis, quando velum templi scissum est. Hebdomadæ dimidium, septennii scilicet, æquatur tribus & sesquianno, quos si adjeceris Baptismo Christi in Septembri, ut sectione tertia probabo, suscepto in annum Æ. M. 4029. Æ. V. 29. à trimestri cœptum incurres,

36. Si Dominica Passio ad annum Æ. V. 29. referatur, Julianum nempe 74. cum postea ostendam Servatorem in his terris vixisse annis triginta tribus cum trimestri, natales ejus in finem anni Juliani 40 incident. Littera Dominicalis istius in Calendario Julij Cæsaris turbato ex præpostera Mystrarum intercalatione harum litterarum, & nondum restituto in integrum ordine, ut patet ex tab. calci primi capituli hujus sect. adjunctâ, littera inquam Dominicalis erat G. anni vero sequentis Juliani 41. F. quæ diei VI. Januarij apposita confirmat illud, quod Augustinus docuit serm. 154. de tempore, nempe annum primum à virgineo partu sextâ Januarij seu in Epiphania Domini fuisse die Dominicali insignem, & idcirco etiam Dominicæ diem laudibus extollit, quia in eo corporaliter videri, seu apparere gentibus voluit *Deus homo*. Nullus autem alius ex annis, qui tribuantur morti Christi aptis, præterquam Æ. V. 29. hanc Hipponensis opinioem salvabit.

48. Referunt Auctores citati à Petavio, Seianum Romano in Senatu acriter oblituisse, ne inter deos Christus referretur, ut petebat Tiberius à Pilato edoctus de actis portentosis in vita & morte Servatoris. Omnium alicujus nominis Chronologorum asserto Seianus trigesimo primo Æ. V. anno adveniente Tiberio, qui ratione quacunque hominem sibi jam infensum cupiebat perditum, licet eadem antehac plurimum faverit, violentè vivis est sublatus: ergo Christus nequit dici passus post annum Epochæ communis trigessimum primum: si ergo Seiani interitus relatio subsistat, mors Redemptoris anno ejus ætæ vigesimo nono tribuenda est utpote exijs, qui in controversiam venire queunt feriæ VI. & plenilunij characteribus in unam eandemque diem confluentibus insigni, quod annis 28. 30. 31. neutiquam congruit.

50. Denique, Acta Pilati de Rege Judæorum ad Cæsarem Tiberium in urbem missa diem mortis JESU Nazaræni signant decimam octavam Martij. Cùm itaque annorum controversorum nullus feriam VI. & lunam plenam in eam diem concurrentes nactus sit, ut manifestum reddit tabella ad calcem cap. 3. posita, quàm annus Æ. V. 29. dicendum est, hunc solum obitu Servatoris esse decorandum, & quidem ad diem non 25. sed 18. Martij. Quamvis enim prior sit communis ferè Auctorum sententia, id tamen à veritate alienissimum videbitur re bene perpensa, quippe ipsis etiam saltè antiquis scriptoribus repugnans, qui asseruere vel in ipso plenilunio, vel in Judæorum paschate lunæ plenæ proximo, utpote die decimo quarto mensis lunaris *Nisan* ex institutione Divina celebrari præcepto. Et quis sibi prudenter queat persuadere, tam turpiter Judaicum populum aberrasse, ut Phase suum luna vigesima secunda agerent, quæ tamen anno Æ. V. 29. in diem Martij XXV. ex evidentia astronomicarum tabularum incidit? Scriptores verò illi sanè plurimi, vetustissimi, ac maximi nominis, qui Geminis duobus Coss anno Æ. V. vigesimo nono tradunt, Christum Dominum pro redemptione generis humani cruci suffixum, unà tenuere omnes & singuli (nullus salrè ostendi potest, qui contrarium senserit) lunâ id contigisse vel plenâ, vel non procul à plenilunio sita, adeoque illud fieri non potuit die Martij 25. anni Æ. V. 29. cùm quilibet oculis instructus ea die lunam videre debuerit *Dichotomam*, seu in quadrato aspectu versantem. Caterùm acta illa à Pilato Romam promota quidam rejiciunt velut apocrypha, aut in-

inutile figmentum, alij damnant quasi impia, & nomini Christiano injuria, atque ab Ethnicis juratis Christi assecularum hostibus conficta, multi tamen, ut ostendit Schelstrate sapienter distinguunt inter acta supposititia, quæ olim Pilati nomine circumferebantur, & acta vera, seu reipsâ ab illo Judææ Præsidi Tiberio in urbem transmissa. Priora orthodoxæ fidei odio concinnata jubent faceffere, posterioribus autem ad convincendos gentiles aptis in rem suam utuntur. Fuisse autem ejusmodi acta Tiberio submissa à Pilato, tenent plurimi apud prælaud. Schelstrate fol. 78. Duos inde descripti Justinum Martyrem apolog. II. pro Christianis ita loquentem: *Et postquam cum in crucem egerunt, sortes in illius vestes jecerunt, divideruntque inter se ij, qui cum in crucem sustulerunt: hæc autem gesta esse, ex iis actis, quæ Pontio Pilato Præsidi facta sunt perspicere potestis.* Et Gregorium Turonens, qui l. I. c. 24. ita scribit. *Pilatus autem gesta ad Tiberium Cæsarem mittit, & tam de virtutibus Christi, quam de Passione, & Resurrectione ejus insinuat, quæ gesta apud nos hodie retinentur scripta.* Inter acta autem ea etiam dies Passionis Dominicæ annotatus videbatur. Ex quo quarta decimani teste Epiphanio hæref. L. diem paschatis sui statuebant: *sunt inter eos, inquit Epiphanius, nonnulli, qui unam eandemque diem observant, & una eandemque jejunant, ac mysteriis operantur: nam ex actis Pilati accuratam se hujus instituti rationem didicisse gloriantur, in quibus scriptum est, 8. Cal. April. Salvatorem esse passum, quam ob rem illa ipsa die celebrare pascha volunt, in quamcunque demum luna XIV. diem incurrerit.* Neque acta hæc rejicit Epiphanius, aut eorum auctoritatem in dubium revocat, sed duntaxat objicit varias lectiones, quæ tum allegari solent, ut ait Schelstrate, *cùm de Auctore scriptura convenit.* Nos autem (prosequitur Epiphanius) *ejusmodi Pilati exemplaria quædam invenimus, quæ ad diem XV. Calendas Apriles (NB. hæc est ipsissima dies, in quam feria VI. & Plenilunium anno æræ Christianæ vulg. 29. incidere) Passionem Christi contigisse narrabant.* Quare acta legitima Pilati sufficienti autoritate fulciuntur. Id verò, quod ex ultimo Epiphaniij textu in rem nostram deducere licet, est, plurium quoque exemplarium de actis Pilati testimonio firmari diem XVIII. Martii, quem evidens character Uranicus, Plenilunium nimirum ea mensis die anno Æ. V. 29. celebratum, jam factis discreverat, æquinoctium verò, quod posse obstare videbatur, ostendit.

ostensum abundè est, nil obstitisse. Quid si subin ad Patrum, vel vetustissimorum scriptorum quempiam Catalogus venerit actorum illorum praposterè 8. Cal. April. loco 15. Cal. signans, an non indelabes in tot aliorum scripta, & postea in plurima Martyrologia irrepere potuit? an non quartadecimanorum pertinax singularitas contra praxin Orthodoxæ Ecclesiæ, non die lunæ XIV. sed Dominicâ immediate sequenti christi adum Pascha agere jubentis, meritò quidem damnari potuit, conceptus tamen, de die 25. Martij Christi obitu insignienda, semel inde error in illorum quoque Auctorum lucubrata influere? utinam & hic in numeris VII. & XV. causam minimè dubiam, uti supra in Olympiadibus 201. & 202. deprehendere liceret! veniet fortè dies, quo & istud mysterium fiat palam, & in acta referri possit. Sed cum ostenso, ni fallor, sufficienter anno & die mortis Dominicæ ad conjecturas simus delati, etiam conjectando dispiciamus, cur Auctorum numerus maximus, capitis hujus initio relatus, diem VII. Cal. April. Christi neci deputarint, licet utique non omnes in eo consenserint, cum tamen ea dies, quippe lunam non plenam sed in quadratura sitam, seu *Dichotomam* exhibens, vel maximè inepta censeferi debeat, ut vitali Redemptoris morte decoretur.

CAPUT IX.

Conjectura aliquot, cur Patres, & antiqui scriptores non XVIII. sed XXV. die Martij Christum mortuum dixerint?

SI itaque ex me quærat, quid denique Ecclesiæ Patres totque Scriptores & vetustissimos & gravissimos moverit, ut eorum plerique in 25. Martij consentirent pro Servatoris obitu signando, quamvis dies illa testibus omnibus Tabulis astronomicis octiduo à plenilunio, die 18. ejusdem mensis celebrato, distaret. primò ingenue respondebo, me planè id nescire. Illud mihi indubium, Scriptores illos, si id ipsis fuisset notum, ut Astronomiæ peritis est, & debet esse demonstratum, lunam XXII. in diem Martij 25. Æ. V. anno vigesimo nono incidisse, nunquam diem illum fuisse signaturos pro
Chri-